

Ann
Cleeves

REDDENDE ENGEL

A.W. Bruna Uitgevers, Utrecht

1

Julie wurmde zich uit de taxi en bleef het voertuig nastaren. Voor het hek bleef ze even staan om zich te herpakken. Ze kon zich maar beter enigszins fatsoeneren, na alle preken die ze tegen haar kinderen had afgestoken. De sterren dansten voor haar ogen, en bijna moest ze overgeven. Maar dat kon haar niet schelen. Het was een geslaagde avond met de meiden geweest, de eerste sinds tijden. De bijzondere avond was echter niet aan de meiden te danken geweest, bedacht ze, en ze voelde een brede, gelukzalige glimlach op haar gezicht verschijnen. Het was toch donker, er was niemand die haar kon zien.

Aangekomen bij de deur zocht ze in haar tas tussen de oogpotloden, de van lipstickafdrukken voorziene zakdoekjes en wat los kleingeld naar haar sleutels. Met haar vingers betastte ze het van de menukaart afgescheurde stukje papier. Een telefoonnummer en een naam. *Bel me gauw*. Daaronder een klein hartje. De eerste man die ze na het vertrek van Geoff had aangeraakt. Ze voelde na het dansen nog altijd zijn ruggengraat tegen haar vingertoppen. Jammer dat hij zo vroeg weg had ontmoeten.

Ze sloot haar tas en luisterde. Niets. Het was zo stil dat ze het gedreun van de muziek van die avond weer in haar oren hoorde ruisen. Was Luke al naar bed? Laura sliep altijd als een blok, maar haar zoon leek dat maar niet onder de knie te krijgen. Zelfs nu hij met school was gestopt en hij geen reden meer had om vroeg op te staan, stond hij meestal eerder dan zij op. Terwijl ze haar schoenen uitdeed, die al een paar uur geleden, vanaf het moment dat ze uit de metro was gestapt pijnlijk knelden, duwde ze de deur open en bleef opnieuw staan luisteren. Jezus, ze had sinds haar vijftiëntwintigste niet meer zo gedanst. Stille. Geen muziek, geen tv, geen piepjes van de computer. Godzijdank, dacht ze. God-ver-domme zij dank. Ze verlangde naar slaap en wulpse dromen. Ergens buiten hoorde ze een motor starten.

Ze deed het licht aan. Het schijnsel deed pijn aan haar ogen en direct begon haar maag weer op te spelen. Ze liet haar tas vallen en sprintte de

trap op, richting de badkamer, waarbij ze halverwege struikelde. Het nieuwe tapijt in de hal onderkotsen? Echt niet. De deur van de badkamer was dicht, ze zag de streep licht onder de deur door schijnen. Vanuit de droogkast klonk het zachte geborrel van water, ten teken dat de tank weer volliep. Was dat nu niet vreemd? Ze moest 's ochtends hemel en aarde bewegen om Luke onder de douche te krijgen, maar midden in de nacht ging hij wel. Ze klopte zacht op de badkamerdeur. De misselijkheid was weer weg.

Luke reageerde niet. Hij zou wel weer een van zijn buien hebben. Julie wist dat hij er niets aan kon doen en dat ze geduld moest hebben, maar soms, als hij weer eens raar deed, kon ze hem wel wurgen. Ze stak de overloop over, naar Laura's kamer. Terwijl ze naar haar dochter keek werd ze plots bevangen door sentiment, het gevoel dat ze veel meer tijd met haar zou moeten doorbrengen. Veertien was een moeilijke leeftijd voor een meisje, en Julie werd de laatste tijd zo door Luke in beslag genomen dat Laura bijna een vreemde voor haar was geworden. Ze was, zonder dat Julie er erg in had gehad, volwassen geworden. Ze lag op haar rug – haar zwarte piekharen leken door het contrast met het lichte kussen nog donkerder – met haar mond open zacht te snurken. Voor mensen met hooikoorts was het geen goede maand. Julie zag dat het raam openstond, en hoewel het erg warm was besloot ze het te sluiten om de pollen buiten te houden. Het weiland achter het huis, dat net was gemaaid, baadde in het maanlicht.

Ze liep terug naar de badkamer en sloeg met haar vlakke handpalm op de deur. 'Hé, blijf je daar soms de hele avond?' Bij de derde klap zwaaide de deur open. Hij was niet afgesloten geweest. Ze rook de zware en zoete geur van badolie, die Julie niet kon thuisbrengen als de hare. Lukes kleren lagen keurig opgevouwen op de wc-bril.

Hij was altijd al een mooie jongen geweest, als baby al. Zoveel mooier dan Laura, dat het zelfs oneerlijk leek. Dat kwam door het blonde haar en de donkere ogen en zijn lange, donkere wimpers. Julie keek naar hem, ondergedompeld in het badwater, zijn haren als plukken zeewier aan de oppervlakte drijvend. De bloemen onttrokken zijn lichaam aan het zicht. Ze dreven op het geparfumeerde water. Alleen de bloemen, geen stelen of bladeren. Er dreven grote margrietten die ze in haar kinderjaren op de graanvelden had zien staan. Uitgebloeide papavers met inmiddels doorzichtige rode stelen. En enorme blauwe bloemen, die ze eerder in de tuinen in het dorp had gezien, maar waarvan ze de naam niet wist.

Julie had ongetwijfeld geschreeuwd. Ze registreerde het geluid alsof het

van iemand anders afkomstig was. Maar Laura sliep verder en Julie moest haar wakker schudden. Plots sperde het meisje haar ogen wijd open. Ze zag er doodsbang uit en Julie hoorde zichzelf haar leugens mompelen. 'Het is in orde, lieverd. Er is niets aan de hand. Maar je moet nu opstaan.'

Laura zwaaide haar benen over de rand van het bed. Ze trilde maar was nog niet helemaal wakker. Julie sloeg ter ondersteuning haar arm om haar heen en samen strompelden ze de trap af. Zo stonden ze, elkaar vasthoudend, op de stoep bij de burens, en Julie vond dat hun silhouet, dat door de straatlantaarn op de muur werd geprojecteerd, leek op dat van twee deelnemers aan een driebeenswedloop. Een van die kroegspelletjes die studenten weleens deden. Ze bleef op de bel drukken tot ze boven de lichten aan zag gaan en voetstappen hoorde en wachtte tot ze de ramp met iemand kon delen.

2

Het verontrustte Felicity Calvert dat ze zo in de ban was geraakt door seks. Ze had eens in een tijdschrift gelezen, in de wachtkamer van de huisarts, dat puberjongens elke zes minuten aan seks denken. Ze had destijds moeite gehad het te geloven. Hoe konden deze jonge mannen een normaal leven leiden – naar school gaan, naar de bioscoop, voetballen – als ze voortdurend werden afgeleid? En hoe zat het met haar eigen zoon? Kijkend naar James, als die op de grond met zijn lego zat te spelen, kon ze zich onmogelijk voorstellen dat hij over een paar jaar net zo geobsedeerd zou zijn. Maar inmiddels leek een onderbreking van zes minuten tussen seksueel getinte dagdromen haar een voorzichtige schatting. In haar geval te voorzichtig. Ze was zich al een tijdlang, bij alles wat ze deed, bewust van haar lichaam en hoe het reageerde, een ongemakkelijke, soms aangename aanvulling op het leven van alledag. Dat leek ongepast voor iemand van haar leeftijd. Alsof ze in een roze outfit een begrafenis bijwoonde.

In de tuin plukte ze de eerste aardbeien. Zorgvuldig tilde ze het gaas op en stak haar hand tussen de mazen en de strooien onderlaag. Ze waren nog klein, maar er waren er voldoende voor bij de thee. Ze proefde er een. Hij gloeide door de zonnestralen en was bijzonder zoet. Op haar horloge zag ze dat de schoolbus elk moment kon aankomen. Over tien minuten zou ze haar handen gaan wassen, en de oprit aflopen om James te begroeten. Dat deed ze niet altijd. Hij meende dat hij oud genoeg was om zelfstandig thuis te komen, wat natuurlijk ook zo was. Maar vandaag had hij zijn viool bij zich en zou hij blij zijn haar te zien, omdat zij hem kon helpen zijn spullen te dragen. Even vroeg ze zich af of de bus bestuurd zou worden door de oude chauffeur, of door die jongen met de gespierde armen en zijn mouwloze T-shirt, en ze keek weer op haar horloge. Ze had nog maar twee minuten geleden voor het laatst aan seks gedacht. Opnieuw bekroop haar de gedachte dat dit voor iemand van haar leeftijd redelijk belachelijk was.

Felicity was zevenenveertig. Ze was getrouwd en had vier kinderen. Ze

had een kleinkind, godbetert. Peter, haar echtgenoot, zou over een aantal dagen zestig worden. Haar lust kwam geheel willekeurig naar de oppervlakte, op momenten waarop ze het het minst verwachtte. Ze had het hier niet met Peter over gehad. Natuurlijk niet. Hij was in geen geval de aanleiding voor haar opwinding. Ze gingen de laatste jaren nauwelijks nog met elkaar naar bed.

Ze stond op en liep over het gazon naar de keuken. Fox Mill was gebouwd op de plek waar vroeger een oude watermolen had gestaan. Het was een groot huis dat in de jaren dertig als recreatiewoning voor een scheepsmagnaat uit de stad was neergezet. En met zijn vloeiende, gebogen lijnen leek het inderdaad op een schip, waarlangs de molentocht liep. Een groot art deco-schip dat per ongeluk in het vlakke weiland terecht was gekomen, de boeg priemend richting Noordzee en de achtersteven gericht naar de heuvels van Northumberland, in de verte. Langs een van de flanken was een langgerekte veranda aangelegd, als een dek, in deze regio nutteloos omdat het zelden warm genoeg was om buiten te zitten. Ze was dol op het huis. Ze hadden het normaal gesproken op het salaris van een wetenschapper nooit kunnen kopen, maar kort nadat Peter en Felicity waren getrouwd, waren zijn ouders overleden en had hij hun vermogen geërfd.

Ze zette het mandje met aardbeien op tafel en bestudeerde haar gezicht in de spiegel in de hal, streek met haar vingers door haar haar en werkte haar lippenstift bij. Ze was ouder dan de meeste moeders van James' vrienden en gruwde bij het idee dat ze hem in verlegenheid zou brengen.

Ze keek het pad af dat naar de asfaltweg leidde. De vlierbomen langs het pad stonden in bloei. De geur deed haar duizelen en sloeg op haar keel. Aan weerszijden van het pad rijpte de maïs. De begroeiing was daar te dicht voor bloemen, maar op hun akker, dicht bij het huis, stonden boterbloemen, klaver en paarse wikke. Het ruwe asfalt in de verte zinderde van de warmte. De zon scheen al drie dagen onafgebroken.

Peter zou dit weekeinde zijn verjaardag vieren en zij bedacht wat ze misschien konden gaan doen. Op vrijdagavond zouden de jongens komen. Ze zag ze als jongens, hoewel in elk geval Samuel even oud was als zij. Maar als het zo zou blijven, zouden ze op zaterdag op het strand kunnen picknicken en naar Farnes kunnen gaan om papegaaiduikers en zeekoeten te zien. Dat zou James geweldig vinden. Ze bestudeerde de lucht, op zoek naar aanwijzingen voor een naderend koudefront, een vage wolk. Ze zag niets. Het was misschien zelfs warm genoeg om te zwemmen, dacht ze, en

in haar verbeelding voelde ze hoe de golven haar lichaam overspoelden.

Aan het einde van het pad nog geen spoor van de bus. Ze hees zichzelf op de houten verhoging waar ooit de melkbussen hadden gestaan in afwachting van de vrachtwagen. Het hout was heet en stonk naar pek. Ze helde achterover en genoot van de zon.

James zou over twee jaar naar de middelbare school gaan. Het joeg haar angst aan. Peter wilde dat hij naar een privéschool in de stad zou gaan, de school waar hij zelf op had gezeten. Ze kwam de jongens in hun gestreepte colberts weleens tegen in de metro. Ze maakten op haar een zelfverzekerde en luidruchtige indruk.

‘Maar hoe komt hij daar?’ had ze gevraagd. Dit was niet haar werkelijke bezwaar. Het leek haar niet goed om James ergens toe te dwingen. Hij was een trage, dromerige jongen. Het was beter als hij de dingen in zijn eigen tempo zou kunnen doen. De scholengemeenschap in het naburige dorp paste beter bij hem. Zelfs de middelbare school in Morpeth, waar hun andere kinderen op hadden gezeten, leek haar te hoog gegrepen.

‘Ik kan hem halen en brengen,’ had Peter geantwoord. ‘Er valt na schooltijd genoeg te beleven. Hij kan best wachten tot ik klaar ben met werken.’

Dat had haar enthousiasme voor het idee nog verder de kop ingedrukt. De momenten die ze met James doorbracht als hij uit school thuiskwam waren bijzonder. Als die zouden verdwijnen, dacht ze, zou hij van haar vervreemden.

Ze hoorde hoe de bus de heuvel beklom en dichterbij kwam, ging recht-op zitten en kneep vanwege de zon haar ogen halfdicht. Stan zat achter het stuur, de oudere chauffeur. Om haar teleurstelling te verbergen, zwaaide ze naar hem. Bij deze halte stapten er meestal drie kinderen uit – de tweeling van de boerderij en James. Vandaag stapte er als eerste een vreemde naar buiten, een jonge vrouw die sandalen met leren bandjes droeg en een rood met gouden, mouwloos gewaad bestaande uit een strak lijfje met daaronder een ruimvallende, wapperende rok. Felicity vond de jurk prachtig; het plooiën van de stof, de uitbundige kleuren – tegenwoordig leek de jeugd zelfs in de zomer te kiezen voor zwart of grijs – en toen ze zag hoe de vrouw James bij het uitstappen hielp met zijn tas en viool, voelde ze zich onmiddellijk tot haar aangetrokken. De tweeling stak de straat over en rende het pad naar de boerderij op, de bus reed weer weg en gedrieën bleven ze ietwat ongemakkelijk bij de heg staan.

‘Dit is mevrouw Marsh,’ zei James. ‘Ze werkt bij ons op school.’

Over de schouder van de vrouw hing aan een leren hengsel een grote rieten mand. Ze stak een zeer bruine, slanke en benige hand uit. De mand

gleed langs haar arm en Felicity kon zien dat er dossiermappen en een boek uit de bibliotheek in zaten.

‘Lily.’ Ze had een heldere stem. ‘Ik studeer nog. Ik ben bezig met mijn laatste praktijkdeel.’ Ze glimlachte alsof ze ervan uitging dat Felicity de kennismaking aangenaam vond.

‘Ik heb haar beloofd dat ze in ons huisje kan wonen,’ zei James. Zorgeloos liep hij vervolgens het pad af, het kon hem blijkbaar niet meer schelen welke volwassene zijn spullen zou dragen.

Felicity wist niet goed wat ze moest zeggen.

‘Hij heeft u toch wel verteld dat ik op zoek was naar woonruimte?’ vroeg Lily.

Felicity schudde haar hoofd.

‘O god, wat gênant.’ Maar ze leek niet erg gegeneerd. Ze leek opmerkelijk zelfverzekerd en de situatie nogal amusant te vinden. ‘Het forensen vanuit Newcastle is zonder auto werkelijk een nachtmerrie. Het schoolhoofd heeft tijdens een vergadering gevraagd of iemand een onderkomen voor me wist. We dachten aan een bed & breakfast, of iemand die tegen betaling een gast wilde onderbrengen. En gisteren zei James dat u een huisje te huur hebt. Ik heb vanmiddag geprobeerd te bellen, maar ik kreeg niemand aan de lijn. Hij zei dat u wel in de tuin zou zijn en dat ik maar mee moest komen. Ik ging ervan uit dat hij dit allemaal met u had besproken. Het was moeilijk om hem nee te verkopen.’

‘O, ja,’ zei Felicity. ‘Hij kan bijzonder vasthoudend zijn.’

‘Luister, het is geen enkel probleem. Het is een prachtige middag. Ik loop gewoon terug naar het dorp, en van daaruit vertrekt om zes uur een bus naar de stad.’

‘Laat me erover nadenken,’ zei Felicity. ‘Kom toch binnen voor een kop thee.’

Ze hadden het huisje wel vaker verhuurd, maar van harte was het nooit gegaan. Aanvankelijk waren ze blij geweest met de extra inkomsten. Zelfs met de erfenis van Peters ouders waren de hypotheeklasten een nachtmerrie. Toen ze drie kinderen hadden, allen jonger dan vijf, bedachten ze dat ze in het huisje misschien een kindermisje konden huisvesten. Maar er werd geklaagd over de kou, de lekkende kraan en het gebrek aan modern comfort. En ze hadden het idee dat een vreemde zo dicht bij hun gezin woonde, niet prettig gevonden. Ze hadden de verantwoordelijkheid voor een huurder als belastend ervaren. Hoewel geen van hen ooit erg lastig was geweest, waren ze altijd opgelucht om hen weer te zien vertrekken. ‘Dit nooit meer,’ had Peter gezegd toen hun laatste gast, een

Zweedse au pair met heimwee, haar hielen had gelicht. Felicity wist niet goed hoe hij zou reageren op weer een jonge vrouw die voor hun deur stond, zelfs al duurde het nog maar vier weken voordat het schooljaar ten einde liep.

Terwijl ze aan de keukentafel zaten, en de zeebries de mousseline gordijnen voor het openstaande raam deed opbollen, bedacht Felicity echter dat als de jonge vrouw het huisje wilde huren, zij daar waarschijnlijk wel voor zou zwichten. Peter zou er, aangezien het maar een korte periode betrof, uiteindelijk ook weinig bezwaar tegen hebben.

James zat naast hen aan tafel, met om hem heen een schaar, stukjes papier en lijm. Hij dronk sinaasappelsap en was bezig met een verjaardagskaart voor zijn vader. Het werd een ingewikkelde collage van foto's uit oude albums, die hij drapeerde rond een grote '60', gemaakt van linten met glitter. Lily keek er met bewondering naar en informeerde naar de foto's. Felicity merkte dat James genoot van haar aandacht en voelde een steek van dankbaarheid.

'Omdat je in Newcastle woont,' zei ze, 'ga ik ervan uit dat je in de week-einden geen gebruik wilt maken van het huisje.' Ze bedacht dat dit richting Peter nog een belangrijk argument was. Ze zal hier alleen doorde-weeks verblijven. En jij maakt zulke lange dagen dat je toch niets merkt van haar aanwezigheid.

Het huisje stond achter het weiland met de wilde bloemen. Dit was, de tuin niet meegerekend, het enige stuk grond dat ze bezaten. Vanuit het woonhuis gezien leek het huisje dermate klein en vervallen dat het moeilijk voor te stellen was dat daar iemand zou willen wonen. Dwars door het weiland was een pad uitgesleten en Felicity vroeg zich af wie, nadat het gras welig was gaan tieren, als laatste in het huisje was geweest. James waarschijnlijk. Als zijn vriendjes kwamen spelen gebruikten ze het als schuilplaats, hoewel ze het gebouwtje altijd afsloten en ze zich niet kon herinneren dat hij onlangs om een sleutel had gevraagd.

'De benaming "cottage" klinkt veelbelovender dan het in werkelijkheid is,' zei ze. 'Het heeft niet meer dan een kamer beneden, eentje boven en aan de achterzijde een badkamer. Toen het huis net gebouwd was, woonde de tuinman er. Daarvoor was het een varkensschuur, geloof ik; in elk geval een of ander bijgebouwtje.'

De deur was afgesloten met een hangslot. Ze maakte hem open en aarzelde toen, plots niet op haar gemak. Ze wenste dat ze de mogelijkheid had gehad de ruimte vooraf te inspecteren, voordat ze haar gast er uitno-

digde. Ze had Lily in de keuken moeten laten en eerst zelf het gebouw moeten verkennen.

Hoewel ze direct de vochtigheid opmerkte, was het er verder netjes. De haard was leeg, hoewel ze zich niet kon herinneren dat ze hem nadat haar jongste dochter en haar man er bij hun laatste bezoek met kerst waren geweest, schoongemaakt had. De pannen hingen op hun plek aan de muur en het plastic tafelkleed was schoongeveegd. Het was er in vergelijking met de hitte van het weiland aangenaam koel. Ze duwde het raam open.

‘Ze zijn op de boerderij aan het maaien,’ zei ze. ‘Je kunt het tot hier ruiken.’

Lily was het gebouwtje binnengestapt. Het was onmogelijk aan haar te zien wat ze ervan vond. Felicity had verwacht dat ze er meteen voor zou vallen en was beledigd. Het voelde alsof ze haar vriendschappelijke toenaderingspoging afwees. Ze ging de vrouw voor naar de kleine slaapkamer. Ze benadrukte dat de douche nieuw was en dat de tegels onlangs waren vervangen, ze leek wel een wanhopige makelaar die heel graag van het huisje af wilde. Waarom gedraag ik me zo? dacht ze. Ik weet niet eens zeker of ik haar wel hier wil hebben.

Eindelijk zei Lily iets. ‘Mag ik even boven kijken?’ En ze begon de smalle houten trap te beklimmen die vanuit de keuken naar boven leidde. Felicity bekroop hetzelfde onbehaaglijke gevoel dat ze had gehad toen ze aarzelend de deur had opengemaakt. Liever was zij als eerste naar boven gegaan.

Maar ook hier lag alles er netter bij dan ze had verwacht. Het bed was opgemaakt, een deken en een aantal gevouwen lakens lagen keurig aan het voeteneind. Er lag stof op de geschilderde kast, op de kaptafel en op de familiefoto’s die er stonden, maar verder zag ze geen spoor van de gebruikelijke chaos die achterbleef als haar dochter er was geweest. Op de vensterbank stond een vaas met witte rozen. Een van de blaadjes had losgelaten, ze pakte het nonchalant op. Natuurlijk, dacht Felicity. Mary is hier geweest, hoewel ik haar dat nooit gevraagd heb. Wat is het toch een...! Zo discreet en behulpzaam! Mary Barnes kwam twee keer per week schoonmaken.

Pas toen Felicity na hun bezoek het hangslot weer dichtmaakte, bedacht ze dat die rozen daar hooguit een paar dagen geleden konden zijn neergezet en dat Mary, een weinig fantasierijke vrouw, een dergelijke geste nooit zou doen zonder hiertoe expliciet opdracht te hebben gekregen.

Buiten bleven ze even staan. ‘En?’ vroeg Felicity. ‘Wat vind je ervan?’ In haar stem bespeurde ze een onechte vrolijkheid.

Lily glimlachte. ‘Het is erg leuk,’ zei ze. ‘Werkelijk. Maar ik moet over zoveel dingen nadenken. Is het goed als ik volgende week iets van me laat horen?’

Felicity was van plan geweest haar een lift aan te bieden, in elk geval tot aan de bushalte in het dorp, maar Lily draaide zich om en stiefelde er door het weiland vandoor. Felicity kon zich er niet toe zetten haar te roepen of haar achterna te rennen, dus bleef ze net zolang staan kijken tot de rood met gouden gestalte in het lange gras was opgelost.

3

Julie kon niet ophouden met praten. Ze wist wel dat ze overkwam als een slappeling, maar de woorden bleven komen, en de dikke vrouw in de leunstoel van Delcor, die Sal vorig jaar in de uitverkoop had gekocht, bleef rustig zitten en luisterde. Ze maakte geen aantekeningen, stelde geen vragen. Ze luisterde alleen.

‘Hij was een gemakkelijke baby. In tegenstelling tot Laura. Na Luke was haar komst een hele omschakeling. Die eiste alle aandacht op, of ze nu sliep, of huilde of een fles in haar mond had. Luke was...’ Julie hield even in, op zoek naar het juiste woord. De dikke rechercheur onderbrak haar niet maar gunde haar de tijd om na te denken. ‘... rustig, vreedzaam. Hij kon de hele dag blijven staren naar de schaduwen op het plafond. Hij praatte een beetje traag, maar ik was in die periode net bevallen van Laura en de wijkverpleegster dacht dat het daaraan lag. Ik bedoel, zij was zo slim, ze legde zoveel beslag op mijn tijd en energie dat Luke zich achtergesteld voelde. Niets om je zorgen over te maken, volgens de wijkverpleegster. Op het moment dat hij naar de crèche zou gaan, zou hij zijn achterstand snel inlopen. Geoff woonde toen nog bij ons, maar hij was vanwege zijn werk vaak van huis. Hij was stukadoor. In het zuiden is meer te verdienen en hij is naar een van die bureaus gestapt en vond uiteindelijk werk op Canary Wharf. Ik had mijn handen meer dan vol, met twee kinderen jonger dan drie en zonder echtgenoot in de buurt.’

Hierop gaf de vrouw een teken van leven, ze knikte kort om te laten merken dat ze het begreep.

‘Hij begon op de crèche van de school in het dorp. In het begin wilde hij niet, ze moesten hem van me af trekken, en als ik een uur later terugkwam zat hij nog te snikken. Mijn hart brak, maar ik dacht dat het voor zijn eigen bestwil was. Hij had gezelschap nodig. De wijkverpleegster zei dat ik de juiste keuze had gemaakt. En hij raakte er inderdaad aan gewend. Hij ging er in elk geval zonder te gillen naartoe. Maar al die tijd bleef hij me aankijken met die blik. Hij sprak niet, maar zijn ogen zeiden: Stuur

me daar niet heen, mama. Stuur me daar alsjeblieft niet meer naartoe.’ Julie zat op de grond, haar knieën tot onder haar kin opgetrokken, haar armen eromheen geslagen. Ze keek naar de agente, die nog altijd alles geduldig observeerde. Het schoot haar te binnen dat deze vrouw, groot en stevig als een rots, wellicht zelf iets tragisch had meegemaakt. Daarom kon ze daar blijven zitten zonder die stomme, begripvolle clichés die Sal en de dokter hadden uitgeslagen. Deze vrouw wist dat geen enkel woord van haar zou helpen. Maar het persoonlijk drama van de agente kon Julie uiteindelijk niet schelen, en de gedachte eraan verdween weer. Ze hervatte haar verhaal.

‘Het was rond de tijd dat Geoff terug was gekomen uit Londen. Hij vertelde dat de stroom werk was opgedroogd, maar van zijn kompaan hoorde ik dat hij een akkefietje met de voorman had gehad. Geoff is een harde werker, hij houdt er niet van aan het lijntje te worden gehouden. Het was voor hem een moeilijke periode. Hij is nooit iemand geweest die van thuiszitten hield, hij was gewend goed geld te verdienen. Hij heeft voor mij een nieuwe keuken aangelegd en de badkamer verbouwd. Je kunt je niet voorstellen hoe dit huis eruitzag toen we hier net onze intrek hadden genomen. Maar toen raakte het geld op...’

Sal had thee gezet. In een pot, niet met de zakjes in de mokken, zoals Julie het altijd deed. Julie reikte naar het dienblad en schonk zichzelf nog eens in. Niet dat ze trek had in nog een kop, maar dit gaf haar tijd om te bedenken wat ze wilde zeggen.

‘Het was geen prettige tijd. Geoff was niet gewend aan de kinderen. Als hij in Londen aan het werk was, kwam hij maar een keer per maand een lang weekend thuis. Toen was het voor hem nog onwennig om daar te zijn. Hij gaf hun overdreven veel aandacht, bracht altijd cadeautjes mee. Wij waren allemaal in onze nopjes. En elke avond ging hij naar de club om te drinken met zijn vrienden. Toen hij definitief was teruggekomen, kon het niet langer zo doorgaan. U weet hoe dat gaat. Babykleertjes die op de radiator te drogen hangen, overal speelgoed op de grond. Vieze luiers... Soms verloor hij zijn geduld, vaak met Luke. Laura giechelde maar wat en praatte hem naar de mond. Luke leek wel in zijn eigen wereld op te gaan. Geoff sloeg hem nooit. Maar hij schreeuwde wel en dat maakte Luke zo bang dat je dacht dat hij een pak rammel had gehad. Ik liep voortdurend te schreeuwen maar ze wisten dat ik het nooit meende. Ze kregen hun zin toch wel. Met Geoff was het anders. Zelfs ik werd bang van hem.’

Ze zweeg even en dacht terug aan Geoff en zijn humeur, de zwaarmoedigheid die in huis hing na een van zijn uitbarstingen. Maar lang hield ze

het zwijgen niet vol en de woordenstroom kwam opnieuw op gang.

‘Op de kleuterschool hadden ze geen omkijken naar Luke. Het leek alsof hij er graag heen ging. Misschien was hij er gewend geraakt omdat de crèche zich in hetzelfde gebouw bevond. In de eerste klas had hij een geweldige lerares, mevrouw Sullivan. Ze was als een grootmoeder voor hen, nam de kinderen op schoot als ze hen leerde lezen. Ze vertelde mij dat hij met problemen kampte – niets ernstigs, zei ze – het leek haar het beste om hem te laten onderzoeken. Ze wilde dat hij met een psycholoog zou praten. Maar we hadden geen geld, of de wachtlijst was te lang, dus is het er nooit van gekomen. Geoff zei dat het enige was dat Luke mankeerde, luiheid was. Toen nam hij de benen. Hij zei dat wij op zijn zenuwen werkten. Dat hij depressief werd van ons. Maar ik wist maar al te goed dat hij buiten de pot piste met een verpleegster. Ze zijn gaan samenwonen. Inmiddels zijn ze met elkaar getrouwd.’

Weer pauzeerde ze even. Niet omdat ze niet meer wist wat ze wilde zeggen, maar omdat ze op adem moest komen. Ze dacht dat Geoff al die tijd had geweten dat er iets met Luke aan de hand was. Ze zag de argwanende blik waarmee hij hem aanstaarde als hij aan het spelen was. Hij wilde het gewoon niet toegeven.

Het was halfnegen ’s ochtends. Ze zaten nog altijd in het huis van haar burens, in Sals voorkamer. Buiten liep de postbode voorbij en keek naar de agent die bij haar voordeur stond. Verderop in de straat zaten de kinderen elkaar op weg naar school joelend achterna.

De dikke vrouwelijke rechercheur leunde voorover, niet om Julie aan te sporen verder te vertellen, eerder om haar te laten merken dat ze het niet erg vond om te wachten, dat ze alle tijd van de wereld had. Julie nam een slok van haar thee. Ze vertelde niet verder over de manier waarop Geoff Luke destijds behandelde. In plaats daarvan spoelde ze haar verhaal een jaartje vooruit.

‘De woede-uitbarstingen begonnen ongeveer op zijn zesde. Ze kwamen uit het niets, plots werd hij volkomen onhandelbaar. Mijn moeder zei dat het mijn schuld was omdat ik hem altijd zo verwend had. Hij zat destijds niet meer in de klas van mevrouw Sullivan, maar zij was de enige op school met wie ik echt kon praten, en zij vertelde dat de uitbarstingen veroorzaakt werden door frustratie. Hij kon zichzelf niet fatsoenlijk uitdrukken, hij had moeite met lezen en schrijven en dat kon hem ineens te veel worden. Een keer heeft hij uitgehaald naar een vriendje dat hem pestte. De jongen struikelde en knalde met zijn hoofd op het speelplein. Er moest een ziekenwagen aan te pas komen, u kunt zich voorstellen hoe

het was om die middag de kinderen op te wachten tot de school uitging – alle moeders die wezen en fluisterden. Luke had ongelooflijk veel spijt. Hij wilde de jongen opzoeken in het ziekenhuis, en goedbeschouwd was het die andere jongen die met het geplaag was begonnen. Aidan heette hij. Aidan Noble. Zijn moeder nam het niet zo hoog op, maar zijn vader kwam langs om ons de mantel uit te veegen. Hij stond voor onze deur te schreeuwen zodat de hele straat ervan kon meegenieten.

Hierna vroeg de hoofdonderwijzer, meneer Warrender, of ik langs wilde komen. Hij was een kleine, stevige man, met van dat dunne haar dat kale plekken op het hoofd openlaat. Ik zag hem onlangs nog in het dorp, in eerste instantie herkende ik hem niet – hij draagt tegenwoordig een toupet. Hij was best aardig. Hij zette thee en zo. Hij vertelde dat Luke abnormaal gedrag vertoonde en dat ze niet zeker wisten of hij op deze school wel te handhaven was. Ik schaamde me. Begon te huilen. Toen vertelde ik wat mevrouw Sullivan me had verteld over zijn frustraties, en dat als we Luke eerder naar een specialist hadden gestuurd, het misschien allemaal niet zo ver had hoeven komen. En het leek erop dat meneer Warrender naar me luisterde, want Luke heeft daadwerkelijk hulp gehad. Ze voerden tests uit en zeiden dat hij problemen had met leren, maar dat hij met behulp van wat begeleiding op school zou kunnen blijven. Zo is het gegaan.’

Julie zweeg. Ze wilde dat de dikke vrouw begreep hoe het had gevoeld; de opluchting toen bleek dat zij geen schuld had aan zijn woede-uitbarstingen en stemmingswisselingen. Haar moeder had geen gelijk gehad. Luke was bijzonder, anders, al vanaf zijn geboorte. Er was niets wat ze had kunnen doen om dit te veranderen. En de vrouw leek te begrijpen hoe belangrijk dit moest zijn geweest, want eindelijk besloot ze iets te zeggen.

‘Dus u stond er niet alleen voor.’

‘U weet niet half,’ zei Julie, ‘hoe goed dat voelde.’

De vrouw knikte instemmend. Maar hoe kon ze dat weten, als ze zelf nooit kinderen had gehad? Hoe kon iemand, zonder kind met een leerprobleem, dit weten?

‘Ik had geen moeite met het geroddel over ons en het gefluister bij de schoolpoort over de speciale hulp die hij kreeg, omdat het in alle openheid gebeurde. De meesten waren bovendien heel aardig. Er was een klassenasistent die speciaal naar school kwam om hem te helpen. En Luke deed het best goed. We wisten natuurlijk wel dat hij niet zou uitgroeien tot een wonderkind, maar hij deed zijn best, zijn lees- en schrijfvaardigheid ging vooruit, en in sommige dingen bleek hij uit te blinken. Alles wat met computers te maken had, had hij zo onder de knie. Het waren fijne jaren.

Laura ging inmiddels ook naar school, waardoor ik een beetje tijd kreeg voor mezelf. Ik vond een parttimebaan in het verzorgingstehuis in het dorp. Mijn vrienden begrepen niet wat ik daar zo leuk aan vond, maar ik genoot ervan. Ik voelde me weer nuttig, denk ik. Geoff had nooit veel aandacht voor de kinderen gehad, maar hij deed niet moeilijk over geld. Ik bedoel, er gebeurde nooit iets spectaculairs, geen ruige vakanties of een wilde nacht stappen, maar we hielden het hoofd boven water.'

'Het moet toch niet makkelijk zijn geweest,' zei de rechercheur.

'Gemakkelijk was het misschien niet,' beaamde Julie, 'maar we wisten onszelf te redden. Luke kwam pas weer in de problemen toen hij naar de middelbare school ging. De andere leerlingen merkten dat hij een gewillig doelwit was en maakten daar misbruik van. Ze stookten hem op zodat hij tijdens de les uit zijn slof schoot. Hij was altijd degene die er uitgepikt werd. Hij begon een reputatie op te bouwen. Je moet weten hoe zulke dingen gebeuren. Je moet er voortdurend op bedacht zijn. Toen hij op een bouwplaats betrappt werd op stelen, werd de politie erbij gehaald. Plastic regenpijpen. Wat wilde hij daarmee? Iemand had hem een paar pond beloofd als hij ze achterover zou drukken, maar daar ging het niet om. Hij wilde bij mensen in de smaak vallen. Hij voelde zich zijn hele leven al buitengesloten. Hij deed alles voor vriendschap.'

Dat is te begrijpen, toch? dacht Julie. Ze had geen idee hoe ze het zonder haar vrienden had moeten redden. Al bij het kleinste probleem met Geoff, hing ze bij hen aan de telefoon. Ze deelden haar zorgen over Luke als hij ziek was. En prompt stonden ze met een fles wijn op de stoep. Tuk op roddels natuurlijk, maar ze waren haar ook tot steun.

'Hij had een bijzondere vriend,' vervolgde ze. 'Een jongen die Thomas heette. Ze hebben elkaar leren kennen toen Luke naar de middelbare school ging. Hij was een beetje een kwajongen. Kwam vaak in aanraking met het gezag, wat goed te begrijpen was als je met hem sprak. Zijn vader zag hij nauwelijks want die zat ergens voor in de bak, en zijn moeder leek nooit naar hem om te kijken.

Ik zou Thomas nooit als vriend voor Luke hebben uitgekozen, maar het was geen slechte jongen, niet echt. En hij leek het bij ons thuis naar zijn zin te hebben. Uiteindelijk woonde hij praktisch bij ons. Hij was niemand tot last. Ze zaten in Lukes kamer films te kijken of computerspelletjes te spelen, en zolang ze daar zaten, waren ze in elk geval niet uit stelen, toch? Of aan de heroïne, zoals zoveel van hun vrienden. En ze konden het goed met elkaar vinden. Soms kon je ze horen lachen om een of andere flauwe grap, en dan was ik simpelweg gelukkig omdat Luke een vriend had.

Toen kwam Thomas om het leven. Verdronken. Hij was met een paar jongens iets aan het uitspoken op de kade bij North Shields. Hij viel in het water, hij kon niet zwemmen. Onze Luke was er ook bij. Hij sprong erin om Thomas te redden maar hij was te laat.'

Julie zweeg. Buiten kwam een tractor met een aanhangwagen vol stroballen voorbij. 'Luke wilde er niet over praten. Hij sloot zichzelf urenlang op in zijn kamer. Ik dacht dat hij gewoon tijd nodig had om het te verwerken, weet u. Om te rouwen. Hij ging niet meer naar school, maar hij was toen vijftien en hoefde geen examen of zo te doen, dus liet ik hem maar. Ik sprak met de vrouw die de leiding had over het verzorgingshuis en zij zei dat ze misschien wel een baantje voor hem had in de keuken, zodra hij eenmaal zestien was geworden. Hij ging een paar keer met mij mee naar mijn werk en de oudjes konden hem erg waarderen. Maar ik had moeten zien dat hij hulp nodig had. Het was niet normaal, zoals hij zijn leven weer vervolgde, maar tegelijk was bij onze Luke nu eenmaal niets normaal. Hoe had ik het kunnen weten?

Hij at niet meer, waste zich niet meer en bleef de hele nacht op. Soms kon ik zijn stem horen, alsof hij met een denkbeeldig persoon een gesprek voerde. Toen ben ik naar de dokter gestapt. Die heeft hem laten opnemen in het St. George's. U kent dat psychiatrisch ziekenhuis vast wel. Ze zeiden dat hij ernstig depressief was. Posttraumatische stress. Ik vond het afschuwelijk om hem in die omgeving op te zoeken, maar het was een opluchting dat hij niet langer thuis woonde. Ik voelde me weliswaar schuldig over die gedachte, maar het was wel zo.'

'Wanneer is hij weer thuisgekomen?' vroeg de dikke vrouw. Haar eerste vraag.

'Drie weken geleden, hij leek genezen. Echt. Ik bedoel, hij was nog altijd bedroefd over Thomas. Soms als hij alleen maar aan hem dacht, barstte hij weer in tranen uit. En hij had nog altijd contact met de arts op de polikliniek. Maar hij was niet gek. Niet getikt. Dit was mijn eerste avond uit in maanden. Ik had die echt nodig, maar ik zou nooit de deur zijn uitgegaan als ik er niet van overtuigd was geweest dat hij zich wel zou redden. Ik heb nooit gedacht dat hij zichzelf zoiets zou kunnen aandoen.'

De vrouw leunde voorover en pakte Julies hand, omklemde die met haar grove poot.

'Dit is niet uw schuld,' zei ze. 'Luke heeft geen zelfmoord gepleegd.' Ze keek Julie aan om zeker te weten dat de woorden tot haar waren doorgedrongen, dat ze goed had begrepen wat ze zojuist had gehoord. 'Hij was al dood voordat hij in de badkuip werd gelegd. Hij is vermoord.'